

مشکلات اقتصادی باعث افزایش پدیده خانه‌های اشتراکی شده است!

نگاه حقوقدان

نان، مسکن، اینترنت
تصمیم‌گیری درباره فضای مجازی
مستلزم نگاه حقوقی است

آرش ملکی

دانشجوی دکتری حقوق بین‌الملل

هفته گذشته ویدئویی از سخنان یکی از شرکت‌کنندگان در تجمع کم‌شمار موافقان تحدید فضای مجازی - در همان فضای مجازی! - منتشر شد که از جهات گوناگون محل تأمل است. در این ویدئو، مرد جوانی از مسئولان کشور می‌خواهد از ایده فیلترینگ عبور نموده، و پهنای باند چهار پلتفرم واتس‌آپ، تلگرام، اینستاگرام و ایکس (توییتر سابق) را به‌طور کامل ببندند. به این دلیل که این نرم‌افزارها یا خود صهیونیستی هستند و یا به صهیونیسم کمک می‌رسانند و در این رابطه، وجود فیلترینگ مثرتر نبوده و مردم همچنان وصل می‌شوند. این شخص که خود را مهندس برق معرفی می‌کند، تأکید دارد که به لحاظ علمی امکان انسداد کامل پهنای باند برای پلتفرم‌های نامبرده وجود دارد و از سیمکارت انارستان (سیمکارت ویژه‌ی کودکان و نوجوانان) به‌عنوان الگوی مطلوب مثال می‌آورد. در گفته‌های این مهندس جوان نکاتی وجود دارد که پرداختن به آنها خالی از لطف نیست.

اولاً ایده ارتباط صهیونیسم با شرکت‌های فوق‌الذکر - که احتمالاً از بعضی سخنرانان جریان‌های تندرو داخلی وام گرفته شده - ادعایی است غیرقابل اثبات. بیش از پنج میلیارد نفر از مردم جهان از خدمات رسانه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند و مولود این شبکه ارتباطی گسترده، جهان جدیدی با فرصت‌های بی‌شمار برای رشد و توسعه است. این توقع که بخش قابل توجهی از مردم ایران بر مبنای گزاره‌های غیرقابل اثبات با این شبکه جهانی قطع ارتباط کنند با هیچ منطقی سازگار نیست. ثانیاً، بی‌نتیجه بودن فیلترینگ که ظاهر من‌الشمس است، لیکن فروش فیلترشکن یک گردش مالی چشمگیر دارد و مادیاتی که فیلترینگ پابر جا باشد، فیلترشکن هم به فروش می‌رسد. به قول آدم اسمیت؛ قانون عرضه و تقاضا. ثالثاً، نیازی نبود که این جوان به منظور باوراندن امکان قطع دسترسی کامل به پلتفرم‌های نامبرده تحصیلات خود را به رخ بکشد. همه از وضعیت اینترنت در کره شمالی، چین و میانمار مطلع هستیم و می‌دانیم که به لحاظ فنی چنین امکانی وجود دارد. این بخش از صحبت جوان - بلا تشبیه - مرا به یاد قسمتی از فیلم در خشان استثنای کریمر با نام «قضاوت در نورمبرگ» انداخت. در بخشی از فیلم، وزیر آلمانی (از مقامات آلمان در عصر هیتلر) به همکار سابق خود اوسوالد پل می‌گوید: آنها ادعا می‌کنند ما میلیون‌ها نفر را کشته‌ایم. آیا این امکان‌پذیر است؟ پاسخ می‌شود که این امر به لحاظ فنی ممکن است اما چالش اصلی امحای اجساد قربانیان است. حال باید این نکته را به این برادر دغدغه‌مند گوشزد کرد که تحدید ارتباط مجازی با جهان امری شدنی است. لیکن بدون شک با پیامدهای اقتصادی و اجتماعی گسترده‌ای همراه است که به‌عنوان چالش اصلی نمی‌توان در طرح پیش‌نهادی چنین به آنها بی‌توجه بود. رابعاً، توصیه ضمنی به استفاده همگانی از سیمکارتی که برای کودکان و نوجوانان شش تا هجده‌ساله طراحی و عرضه شده، اگر شوخی نباشد قطعاً مصداقی از اراج‌شکنی است. مگر همه مردم کودک هستند و شما قیّم آنها که در مورد دسترسی به فضای مجازی برای ایشان تعیین تکلیف می‌کنید؟ بگذریم!

نمی‌دانم این ادعاهای رادیکال چه میزان در سطح تصمیم‌سازان کشور مقبولیت دارد اما بدون تردید از زمان اتصال ایران به شبکه جهانی اینترنت چنین موضوعی بی‌سابقه هستند. دسترسی به فضای مجازی یک حق بشری است که بر مبنای تفسیر دکترتینال از ماده ۱۹ اعلامیه جهانی حقوق بشر (۱۹۴۸) به عنوان بستر آزادی بیان باید از هر نوع اعمال محدودیت توسط دولت‌ها مصون بماند. شورای حقوق بشر سازمان ملل متحد نیز در پاراگراف ۱۰ از قطعنامه ۳۲/۱۳ که به تاریخ ۱۸ جولای ۲۰۱۶ صادر شده، هر نوع مداخله در جریان آزاد اطلاعات در فضای مجازی را مصداقی از نقض حقوق بین‌الملل بشر قلمداد می‌کند. آگاهی، نظارت، آموزش، اشتراک‌گذاری و تسهیل ارتباط مهم‌ترین دستاوردهای اینترنت هستند و امروزه، تصور جهان بدون اینترنت دشوار است. البته اولویت امنیت ملی ایجاب می‌کند در شرایط خاص مانع سوءاستفاده از اینترنت شویم. اگر چه این راهکار صرفاً مربوط به زمانی است که یک بحران فراگیر به اوج رسیده و برای مهار آن چاره دیگری نباشد. در مجموع دسترسی به فضای مجازی به واسطه نقش گسترده‌ای که در زندگی روزمره همگان ایفا می‌کند یک حق بنیادین است و باید با نگاه حقوقی بدان نگرسیست و تصمیم گرفت. اصلاً حقوق به کنار، بیاییم با نگاه هزینه-فایده مسئله را تحلیل کنیم. آیا توسعه کشور در پرتو آزادسازی دسترسی به اینترنت بیشتر محتمل است یا محدودیت و ممنوعیت آن؟ این سوالی است که آن مهندسان جوان باید از خود بپرسد بلکه به نتایجی متفاوت برسد.

منطقه دارم معتقدم که اگر حمله‌ای رخ دهد و جنگی گسترده به وجود بیاید، مردم منطقه مرزها را پشت سر خواهند گذاشت. مغرب را نگاه کنید. مردم چند هزار کیلومتر از طرف‌تر خواهان از بین بردن اسرائیل هستند. مردم اردن پتانسیل ضداسرائیلی بسیار بالایی دارند. اگر انفجار بزرگ رخ دهد، ملت‌ها به حرکت در خواهند آمد. این تحلیلگر مسائل منطقه تأکید کرد: «به نظرم این تحلیل‌ها بی‌بانه است که اسرائیل بخواهد اقدام خود را با توجه به عواقبش، عقب بیاورد. برای آمریکایی‌ها هم فرقی نمی‌کند این جنگ و حمله قبل از انتخابات باشد یا بعد از آن. از هر دو استفاده می‌کنند. اگر جنگ شود، می‌گویند ایران طرفدار تروریسم است و متحد ما در خطر است؛ اگر هم نشود، می‌گویند ما با دیپلماسی جلوی بروز جنگ را گرفتیم. از احتمال دوم صرفاً می‌توانند استفاده بیشتری کنند.»

دوست و دشمن دائمی وجود ندارد

مهدی ذاکریان، استاد روابط بین‌الملل در باره ارتباط ایران

سفر با انتخابات آمریکا و حمله احتمالی اسرائیل به ایران، به هم‌پهین گفت: «اگر انتخابات در پیش نبود، باز هم آقای بلینکن سفر منطقه‌ای خود را انجام می‌داد. چراکه منافع ملی آمریکا و نظم بین‌المللی در حال حاضر با منطقه خاورمیانه گره خورده است. البته چنین سفری بی‌تأثیر و بی‌ارتباط به انتخابات هم نیست اما علت اصلی را نمی‌توان در آن جست‌وجو کرد. چراکه تعریف تازه‌ای از نظم بین‌المللی در امروز در حال شکل‌گیری است که فرآینتی آمریکایی-اسرائیلی است.» وی افزود: «آنچه از تحلیل‌ها و اخبار بازتاب پیدا کرده در رسانه‌ها متوجه می‌شویم، این است که هماهنگی کامل درباره حذف گروه‌های نیابتی در منطقه از سوی بلینکن با کشورهای منطقه در حال صورت گرفتن است. مسئله بعدی حمایت از یک بازیگر خوب در منطقه و برقراری آتش‌بس می‌تواند باشد؛ آخرین مورد هم برقراری روابط صمیمانه پس از جنگ با اسرائیل از سوی کشورهای منطقه. مناسبانه آنچه در این سفرها مورد توجه قرار نمی‌گیرد، مسئله حمایت از ایران است. هیچ کشوری را نمی‌بینیم که اعلام کند ما در ملاقات با وزیر خارجه آمریکا، از آن‌ها خواستیم که اسرائیل را به توقف هر نوع عملیات علیه ایران وادار کنند. نهایت واکتس‌شان این است که کمک‌های بشردوستانه به غزه صورت بگیرد، یا لبنان به‌طور کلی قربانی این ماجرا نشود و صرفاً حزب‌الله مورد هدف اسرائیل قرار بگیرد. یعنی آن‌ها هم با نظمی که آمریکایی‌ها و اسرائیلی‌ها در حال ترسیم هستند، همکاری و همراهی دارند.»

ذاکریان تأکید کرد: «این وضعیت تهدیدی برای منافع ملی ایران است که تمام سرمایه‌گذاری‌های خودش در منطقه را روی گروه‌های نیابتی انجام داد. نتیجه این سیاست و سرمایه‌گذاری نوعی از تخصیص با برخی از کشورهای منطقه مثل عربستان، امارات و بحرین بود. انتقادی که رئیس‌جمهور مصر در دیدار با یازدهمین در حاشیه اجلاس بریکس مطرح کرد، بر همین اساس است. مقامات لبنانی هم نسبت به ایران و سیاست حمایت از گروه‌های نیابتی انتقاد کردند و یک موج انتقاد در درون لبنان را نیز شاهد هستیم. حتی عراق در قبال این مسئله سکوت کرده است. ما با عراق همسایه هستیم و تحولاتی که به ایران مربوط شود، بر آن‌ها نیز تأثیر می‌گذارد. ما با کشورهای مواجهه نیستیم که درباره آسیب دیدن ایران نگران باشند بلکه با انتقاد از ایران مواجهیم.»

این استاد دانشگاه در تحلیل موضع آمریکا در قبال حمله احتمالی اسرائیل به ایران، گفت: «موضع آمریکا نسبت به عملیات‌های نظامی اسرائیل در طول یک سال گذشته، کاملاً حمایتی بوده است. این حمایت را نیز با اکتفا بر اصل دفاع مشروع توجیه می‌کند. تنها نقد و فشار آن‌ها بر مسئله شیوه جنگ است. اینکه غیرنظامیان در جریان جنگ کشته نشوند. در قبال مسئله ایران هم مخالفتی با اقدام ندارند، بحث‌هایشان مبنی بر این است که کجا هدف قرار بگیرد و کجا قرار نگیرد. اگر مخالفتی با اصل این حمله داشتند که سامانه تاد در اختیار آن‌ها قرار نمی‌داند. چه‌بسا آن‌ها به‌طور پنهانی اسرائیل را به این اقدام تشویق کنند اما خواهان ملاحظاتی هم باشند. مثل آنچه می‌گویند سایت‌های هسته‌ای هدف قرار نگیرد.»

ذاکریان خاطر نشان کرد: «امیدوارم مسئولان کشور تصمیم‌های درستی بگیرند. ایرانیان نشان دادند که در زمان بحران، تصمیم‌های مناسبی می‌گیرند. وضعیت امروز نیز یکی از همین بزنگاه‌هاست. جنس صحبت‌هایی مثل اینکه آفتاب همیشه از شرق طلوع می‌کند، جنس نزدیک به دانش روابط بین‌الملل نیست. دانش روابط بین‌الملل می‌گوید یک کشور دوست و دشمن دائمی ندارد بلکه منافع دائمی دارد. اینکه فقط شما طلوع آفتاب را ببینید و غروب آفتاب را در نتیجه فعالیت یک روز خوندان ندانید، سبب می‌شود که دوستان خوبی نداشته باشید و دشمنان زیادی به صف دشمنان خود اضافه کنید.»

به خبرنگار ایسنا پاسخگو نبوده و فقط به مصاحبه با صداوسیما مرکز فارس اکتفا کرده‌اند. اما مدیرکل ستاد مدیریت بحران استانداری فارس در این رابطه به خبرنگار ایسنا گفت: «بگرفتگی شدید در سطح معابر شیراز رخ داده است. غلامرضا غلامی تصریح کرد: پل شهیدان شیخی، پل یادگار امام و چهارراه ریشمک دچار آنگرفتگی است و ترافیک شدید وجود دارد و کنارگذرها مسدود شده است. پل شهید اسکندری در ورودی دروازه قرآن نیز مسدود بود که با همکاری دستگاه‌های مختلف این ورودی باز شده است.»

هدار برای حاشیه دریای خزر

سازمان هواشناسی کشور با صدور هشدار دریایی سطح نارنجی و با اشاره به وزش باد شدید و موج شدن دریای خزر که از عصر روز شنبه (۵ آبان‌ماه) آغاز می‌شود و تا صبح روز دوشنبه (۷ آبان‌ماه) ادامه دارد، اعلام کرد: افزایش بیشینه سرعت وزش باد و ارتفاع امواج دریا در مناطق ساحلی و دور از ساحل استان‌های گیلان، مازندران و گلستان پیش‌بینی می‌شود از همین رو احتمال غرق شدن شناگران و غواصان، پاره شدن تورهای صیادی و آسیب به قفس‌های پرورش ماهی، اختلال در فعالیت‌های تفریحی و تردهای دریایی قایق‌های تفریحی، شناورهای سبک و نیمه‌سنگین و سنگین، اختلال در تردد شناورهای مسافربری و تردد کشتی‌های تجاری و اختلال در فعالیت‌های فراساحلی و احتمال خسارت به تاسیسات دریایی وجود دارد.

بنابر گزارش ایسنا، در همین راستا سازمان هواشناسی کشور توصیه به منع شنا و فعالیت‌های تفریحی و شبلائی، اجتناب از تردد شناورهای سبک و نیمه‌سنگین، اتخاذ تمهیدات لازم جهت تردد شناورهای سنگین، فعالیت‌های ساحلی و فراساحلی و آماده‌باش برای مواجهه با خسارت احتمالی کرده است.

عکس نوشت

عکسی از جمعه‌ی غمگین می‌بینم

درباره عکسی از غذا دادن به گربه‌ها

امیر جدیدی

روزنامه‌نگار و عکاس

عصر جمعه است. در خانه نشسته‌ام. می‌خواهم برای خودم جای دم می‌کنم. قصدم این است که بر ملال آورنده بر ذهنم فایز آیم. چای کشت اول لاهیجان فردا اعلام کرد در قوری گل سرخی دم بکشد می‌تواند بساط هر چه ملال است را به بغما ببرد. من اما نه قوری گل قرمز دارم، نه چای لاهیجان فردا اعلام، نه توان شستن قوری که درش چای کیک زده. با این همه خدا زنده دارد تولیدکنندگان تی‌گ و کتری برقی را. کتری را به برق می‌زنم و خیره نگاهش می‌کنم تا آب را زودتر جوش بیاورد. در این بین با حفظ موقعیت و نگاهم یک عدد تی‌گ توپ‌ننگ را از جعبه ۲۵ تایی بیرون می‌کنم و در لیوان می‌اندازم. کتری به جوش می‌آید، اول صدای قل‌قل آب می‌آید و ده ثانیه بعد کتری می‌پرد. ده ثانیه دیگر هم می‌آیستم و اجازه می‌دهم تا آب آرام شود. آب جوش را روی کیسه چای می‌ریزم و صبر می‌کنم تا کیسه شیره جانش را به آب بدهد. جای را داغ داغ سر می‌کنم. همسایه دیوار به دیوار کلاس آموزش پیانو دارد. پشت پیانو نشسته و به شکل مبتدیانانه و عذاب‌آوری ترانه جمعه‌فره‌ها را می‌زند و می‌خواند. به خیال خودش خوش‌ذوقی کرده که در عصر ملال انگیز پیانو، ترانه جمعه‌فره‌ها را تمرین می‌کند. در گروه واتس‌آپ ساختمان می‌نویسم «همسایه عزیز از اینکه تن چریک‌های سیاه‌کل را گور لرزاندی متشکرم، لطفاً همان «گل گل‌دون من» را تمرین کن». چند ثانیه بعد صدا قطع می‌شود. سرمست از پیروزی سرم را از پنجره بیرون می‌کنم تا کمی هوای تازه به کلام بخورد. تصویری که می‌بینم خارج از تصویر است. گمانم دیوانه شده‌ام. بالای ۲۰۰ گربه به محله‌مان حمله کرده‌اند. صبر کنید، انگار حمله‌ای در کار نیست. ظاهراً همسایه دیگرمان مادر گربه‌های مقیم مرکز است. سطلی پر از جگر مرغ در دست گرفته و جلوی خانه کت‌واک می‌رود. او پیرو زندان راه می‌رود و قربان صدقه می‌رود و لشکر گربه‌ها از سر و کوشش بالا می‌روند. پنجره را می‌بندم و روی مبل لم می‌دهم و جمعه‌فره‌ها را پلی می‌کنم و توی گروه واتس‌آپ ساختمان می‌نویسم: توی قاب خیس این پنجره‌ها / عکسی از جمعه‌ی غمگین می‌بینم

